
ОСОБЕННОСТИ ВНЕДРЕНИЯ ОЛИМПЕЙСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ УКРАИНЫ

Яков ЩЕРБАШИН

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Аннотация. В работе проанализированы особенности внедрения олимпийского образования в учебных заведениях Украины.

Ключевые слова: Олимпизм, Олимпийское образование, учебные заведения.

HOW OLYMPIC EDUCATION IS BEING INTRODUCED IN UKRAINIAN EDUCATIONAL ESTABLISHMENT

Yakiv SHERBASHYN

National University of Physical Education and Sports of Ukraine

Abstract. In work features of introduction of Olympic education in educational institutions of Ukraine are analysed.

Key words: Olympic, Olympic education, educational institutions.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ УКРАЇНИ

Віра ЮХИМУК

Львівський державний інститут фізичної культури

Постановка проблеми. Олімпійська освіта, як важлива складова фізичного виховання на початку ХХІ століття набуває глобального характеру: в ряді країн олімпійська освіта введена в програми навчальних закладів, впроваджується діяльність різних державних і громадських інституцій [1–5].

Олімпійська освіта виокремилася, перш за все, як засіб для розв'язання протиріччя між високим рівнем розвитку спорту та низьким рівнем засвоєння молоддю ідеалів і цінностей олімпізму (Сергеев В, 1998, 2001; Столяров В, 1998; Родиченко В., 2002; Контанистов А.Т., 2003; Высоцки Ц., 2004 та ін.). Протиріччя активно обговорювалося під час ХІ Олімпійського конгресу в Парижі (1994), 110-тій сесії Міжнародного олімпійського комітету, що відбувалася 11 грудня 1999 року у Лозанні, де були прийняті стратегічні рішення про реформування олімпійського руху [3].

По-друге, мета олімпійської освіти полягає також у вирішенні однієї з актуальних проблем фізичного виховання – підвищення зацікавленості дітей

фізичної культури та спорту (Столяров І., 1992; Родиченко В., 1997; Косневич Е., 1998; Куликович Е., Михневич О., 1998; Рыхтецькі А., Науль Р., 1998; Чернецкий Ю., 2000; Высоцькі Ц., 2004; Калабин В., 2004; Лубышева Л., Антипова М.В., 2005; Печерський В., Сучилин А., 2005).

Результати численних досліджень (Столяров В.І., 1989; Егоров А.Г., 1995; Антипова М.В., 1998 та ін.), а також результати власних наукових досліджень (Шапеба О., Юхимук В., 2004) переконливо підтверджують думку про низький рівень засвоєння дітьми знань про олімпійський рух, ідеали і цінності олімпізму. Аналіз спеціальної літератури показав, що наукові дослідження, проведені вітчизняними та зарубіжними фахівцями щодо ставлення учнів до уроку фізичної культури аргументовано підтверджують такий факт. Починаючи з 12-ти річного віку серед школярів знижується інтерес до занять фізичними вправами (Голенко А.С., 1991; Боник Е.Б., 1991; Фомин Л.М., 1991; Шклярік С.Н., 1991; Безверхня Г.В., 2000; Якутис О., 2002; Кардялис К., 2002; Митчик О., 2002; Міщенко Є., 2002; Кравчекнюк В.В., 2005 та ін.). Відтак, на перший план постає проблема підвищення ефективності роботи з олімпійської освіти школярів на основі використання різноманітних форм і методів. При цьому має бути забезпечений високий рівень наочності шляхом вироблення відповідних дидактичних матеріалів (плакатів з олімпійської тематики, розроблених підручників та навчальних посібників тощо) [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз доступної літератури показав, що в багатьох країнах світу (Канаді, Німеччині, Литві, Латвії, Польщі, Угорщині, Сполучених Штатах Америки, Австралії, Російській Федерації, Білорусі та інших) розробляється програмно-методичне забезпечення олімпійської освіти учнівської та студентської молоді з метою підвищення знань в галузі олімпійського спорту (з однієї сторони) і – для вирішення однієї з актуальних проблем фізичного виховання – підвищення зацікавленості молоді до фізичної активності (з іншої).

В Україні також є певні напрацювання з формування олімпійської освіти, зокремовані на студентську молодь (М. Булатова, І. Дикань, В. Платонов, В. Щербашин, М.О. Олійник, В.С. Ашанін, В.Н. Кудиненко та ін.).

Констатуємо, що навчально-методичні основи олімпійської освіти для школярів загальноосвітніх навчальних закладів потребують активних розробок і теоретичного обґрунтування.

Саме тому ми поставили собі за мету окреслити актуальні питання навчально-методичного забезпечення олімпійської освіти учнів загальноосвітніх шкіл України.

Відповідно до мети нами було поставлено такі завдання:

1. Проаналізувати навчально-методичну літературу з питань олімпійського руху, яка може використовуватися в навчально-виховному процесі школярів.
2. Визначити ставлення вчителів фізичного виховання щодо поширення знань з олімпійської тематики серед учнівської молоді;

Результати дослідження та їх обговорення. Дослідження виконувалося на теоретико-аналітичному рівні. У процесі дослідження нами було проведено опитування вчителів фізичного виховання загальноосвітніх навчальних закладів. Опитуванням охоплено загалом 56 респондентів за допомогою механічної вибірки на базі 24 загальноосвітніх шкіл м. Львова.

Для вирішення поставленої мети нами були використані такі методи: аналіз літературних джерел; методи теоретичної інтерпретації (аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення); соціологічний метод: анкетування.

Результати дослідження свідчать про те, що всі опитані в дослідженні вчителі фізичної культури позитивно ставляться до поширення інформації про олімпійський рух серед учнівської молоді.

Показовими є відповіді респондентів-вчителів на запитання: "Чи вважаєте ви, що поширення знань з олімпійської тематики могло б підвищити зацікавленість школярів до фізичної культури?" (рисунок 1), коли 58,9% вчителів вважають, що олімпійська освіта могла б стати одним з дієвих чинників залучення учнівської молоді до занять фізичними вправами. Разом з тим 41,1% вчителів вважають, такий напрямок може бути реалізованим тільки за певних умов, а саме: забезпечення відповідними методичними матеріалами, введення додаткових годин, введення окремого розділу у навчальну програму тощо.

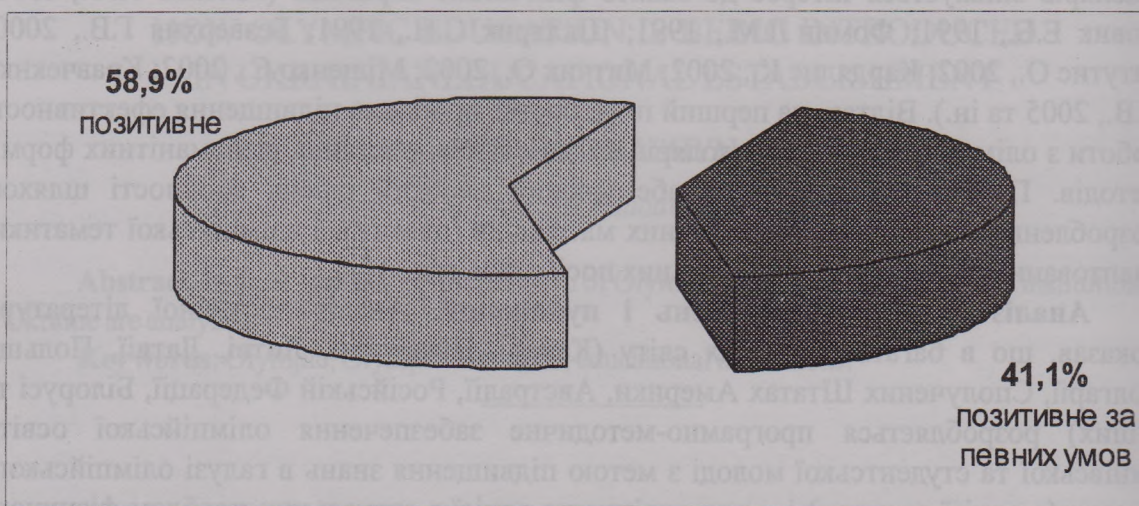

Рис. 1. Ставлення вчителів фізичного виховання м. Львова до поширення знань з олімпійської тематики серед учнівської молоді

Для нас були цікавими відповіді на запитання: "Чи забезпечені Ви методичними матеріалами для поширення знань з олімпійської тематики?" (рисунок 2).

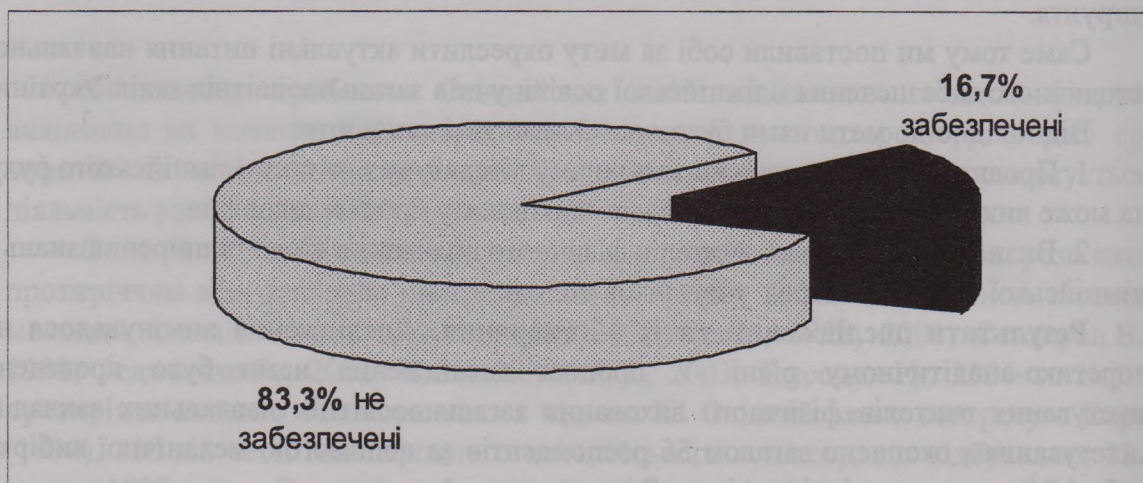

Рис. 2. Методичне забезпечення вчителів фізичного виховання м. Львова для поширення знань з олімпійської тематики серед учнівської молоді

Як видно з рисунка 83,3% опитаних вчителів не мають методичних матеріалів для поширення знань про олімпійський рух. Відповідно 16,7% респондентів вказали, що забезпечені відповідною літературою, а саме газетами та журналами спортивної тематики. На нашу думку, газети та журнали можуть слугувати додатковим способом отримання чи доповнення новими відомостями про олімпійський рух, оскільки на їх сторінках частково висвітлюються події в олімпійському русі. Однак дуже мала кількість вчителів мають належну науково-методичну літературу.

Нами також було здійснено пошук навчально-методичної літератури для дітей, яка видавалася в радянський період загальносоюзними (“Фізкультура і спорт”, Москва) та республіканськими видавництвами (“Веселка”, “Либідь”, Київ), а також сучасними українськими видавництвами, яка стосувалася тематики олімпійського руху та Олімпійських ігор (рисунок 3).

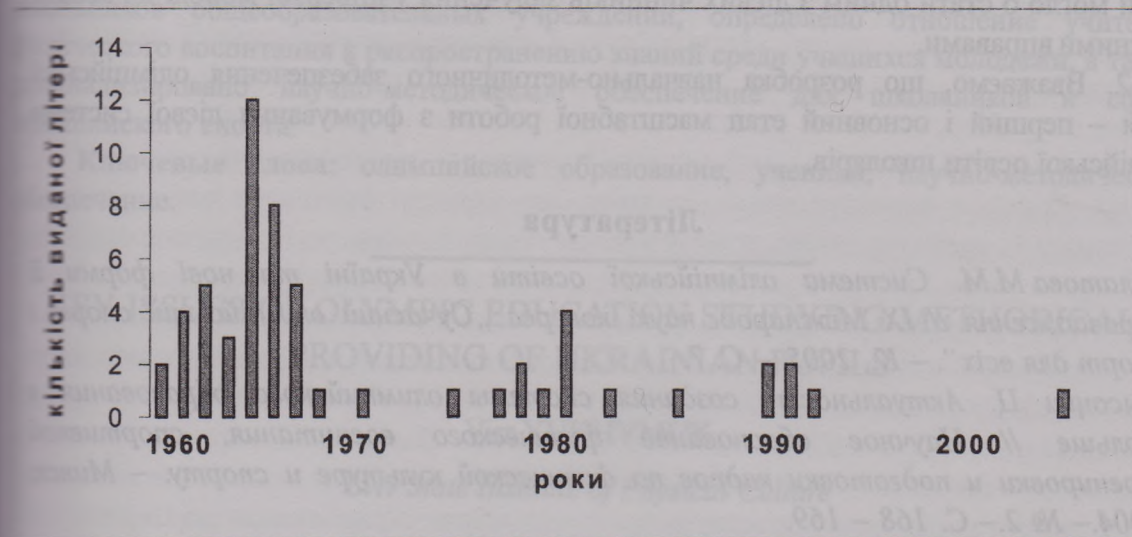

Рис. 3. Динаміка кількості найменувань навчально-методичної літератури для школярів з питань олімпійського руху (1959–2006 рр.)

В коло нашого аналізу потрапили понад 50 найменувань книжкових видань, випущені за останні 50 років, в тому числі посібники, художні книги, збірники тощо. Звернемо увагу, що більшість видань випущено російською мовою. За нашими підрахунками лише 13 % навчально-методичної літератури видані українською мовою.

Інформація рисунку підтверджує також факт нестачі сьогодні належної кількості популярної, науково-популярної та навчальної літератури для школярів у сфері олімпійського спорту.

Нами проаналізовано і основні форми поширення знань олімпійської тематики. Найефективнішими були відповіді вчителів на запитання: „Які з форм, на Вашу думку, найкращі для поширення знань про олімпійський рух серед школярів?”. Одна з найефективніших форм олімпійської освіти, на думку вчителів, – проведення конкурсу малюнків на олімпійську тематику. Таку форму підтримали 55,6% респондентів. 38,8% опитаних учителів міркують, що “проведення олімпійського дня” та “Малих Олімпійських ігор з використанням олімпійської атрибутики” могли б стати найефективнішою формою поширення знань про олімпійський рух. 33,3% вчителів вважають, що однією з дієвих форм поширення знань з олімпійської тематики є: проведення свят, вікторин на спортивну та олімпійську тематику,

організація зустрічей з відомими спортсменами, учасниками Олімпійських ігор, тренерами, журналістами. Також однією з форм олімпійської освіти могло б стати виготовлення учнями олімпійської символіки – так зазначили 16,6% респондентів оформлення стендів, фотовітрин на олімпійську тематику – 27,8%.

Таким чином, на думку вчителів найбільш ефективними формами олімпійської освіти для поширення знань про олімпійський рух серед учнів середнього шкільного віку виступають ті, у яких суб'єкти пізнавальної діяльності братимуть безпосередню активну участь.

Висновки

1. Вчителі фізичного виховання позитивно ставляться до поширення знань олімпійської тематики серед школярів і вважають, що впровадження олімпійської освіти могло б стати одним з дієвих чинників залучення учнівської молоді до занять фізичними вправами.

2. Вважаємо, що розробка навчально-методичного забезпечення олімпійської освіти – перший і основний етап масштабної роботи з формування дієвої системи олімпійської освіти школярів.

Література

1. Булатова М.М. Система олімпійської освіти в Україні та нові форми її впровадження // IX Міжнарод. наук. конгрес „Сучасний олімпійський спорт і спорт для всіх”. – К., 2005. – С. 7.
2. Высоцки Ц. Актуальность создания системы олимпийского образования в Польше // Научное обоснование физического воспитания, спортивной тренировки и подготовки кадров по физической культуре и спорту. – Минск, 2004. – № 2. – С. 168 – 169.
3. Контанистов А.Т. О формировании организационно-педагогических основ олимпийского образования в России // Теория и практика физической культуры. – 2003. – №3. – С. 41 – 42.
4. Олімпійська освіта: Методичні рекомендації / За заг. ред. М.М. Булатової. – Київ, 2002. – 37 с.
5. Печерський Н., Сучили А. Формирование системы олимпийского образования // Олимпийское движение и социальные процессы: Материалы IX Всероссийской научно-практической конференции. – М., 1999. – С. 191–197.
6. Родиченко В.С. Организационно-методическая концепция олимпийского образования в России: авторский анализ реализации // Практика олимпийского образования: Материалы конференции. – М.: Советский спорт, 2002. – С. 121 – 125.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ УКРАЇНИ

Віра ЮХИМУК

Львівський державний інститут фізичної культури

Анотація. В статті описано актуальні питання навчально-методичного забезпечення олімпійської освіти школярів загальноосвітніх навчальних закладів.

проаналізовано навчально-методичне забезпечення для школярів в галузі олімпійського спорту та визначено ставлення вчителів фізичного виховання щодо поширення знань з олімпійської тематики серед учнівської молоді.

Ключові слова: олімпійська освіта, школярі, навчально-методичне забезпечення.

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ОЛИМПИЙСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ ШКОЛЬНИКОВ УКРАИНЫ

Вера ЮХИМУК

Львовский государственный институт физической культуры

Аннотация. В статье описаны актуальные вопросы олимпийского образования школьников общеобразовательных учреждений, определено отношение учителей физического воспитания к распространению знаний среди учащихся молодежи, а также проанализировано научно-методическое обеспечение для школьников в сфере олимпийского спорта.

Ключевые слова: олимпийское образование, ученики, научно-методическое обеспечение.

KEY ISSUES OF OLYMPIC EDUCATION STUDYING-METHODICAL PROVIDING OF UKRAINIAN PUPILS

Vira YUKHYMUK

Lviv State Institute of Physical Culture

Abstract. Given article: lights up key issues of olympic education studying-methodical providing for the ukrainian pupils in the secondary educational establishments; gives analysis of studying-methodical providing touching field of olympic sport; also defines physical culture teacher's attitude as olympic knowledge to be spread among studying youth.

Key words: olympic education, pupils, studying-methodical providing.

ФОРМУВАННЯ ОСВІТНІХ ОРІЄНТАЦІЙ СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Тетяна КРАСНОБАЄВА, Микола ГАЛАЙДЮК, Володимир КРАСНОБАЄВ

Львівський державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Постановка проблеми. Структурна реформа національної системи вищої освіти, спрямована на забезпечення мобільності, працевлаштування й конкурентоспроможності фахівців, модернізація освітньої діяльності в контексті сучасних вимог передбачає створення умов, за яких більша кількість людей, опираючись усіма цінностями і надбаннями національної системи освіти і науки, зможе бути мобільною на ринку праці. І сьогодні однією з найважливіших проблем є